

GOVOR
MINISTRA SPOLJNIH POSLOVA
IVANA MRKIĆA
NA XVI SAMITU ŠEFOVA DRŽAVA I VLADA
POKRETA NESVRSTANIH ZEMALJA
Teheran, 31.8.2012.

Gospodine predsedavajući,
Ekselencije,
Dame i gospodo,

Dozvolite mi da se na početku zahvalim našim domaćinima, Islamskoj Republici Iran na odličnoj organizaciji i srdačnom gostoprimstvu koje su nam ukazali u Teheranu tokom XVI Samita šefova država i vlada Pokreta nesvrstanih zemalja.

Dolazim pred ovaj uvaženi skup država predstavljajući zemlju koja je posmatrač a istovremeno i najveći naslednik suosnivača Pokreta, Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Naš glavni grad Beograd, grad koji generacije zemalja članica Pokreta nesvrstanih rado pamte, bio je domaćin dva samita Pokreta i brojnih ministarskih sastanaka tokom više decenija.

Ponosni smo što je prošlog septembra Beograd bio domaćin komemorativnog sastanka kojim je obeležena 50. godišnjica prvog samita Pokreta nesvrstanih, koji je održan u našem glavnom gradu pre 50 godina.

Dozvolite mi da izrazim zahvalnost predstavnicima više od 100 zemalja koji su učestvovali na tom veličanstvenom skupu. Zajedno smo odali počast viziji i državništvu osnivača Pokreta.

Ekselencije,

Republika Srbija je kao evropska država u potpunosti posvećena svom cilju da postane članica EU. Naravno, takođe se duboko poštuju nasleđe Pokreta i dostignuća, njegove osnovne vrednosti, načela i ciljevi. Imamo veliki osećaj solidarnosti sa Pokretom nesvrstanih i prihvatamo naprednu viziju sadašnjih članica Pokreta.

Teheranski završni dokument će biti deo strateškog plana kako da se prevaziđu trajni i novi geopolitički izazovi. On naglašava važnost stvaranja mirnog i prosperitetnog sveta, oblikovanog u okviru pravednog i ravnopravnog međunarodnog poretka.

Da bi se to uradilo, strukture globalnog upravljanja se moraju unaprediti, jer njihova

institucionalna arhitektura ostaje kakva je bila u vreme hladnog rata.

Podrška će i dalje morati da se pruža dugogodišnjim naporima Pokreta nesvrstanih za kolektivnu emancipaciju od postojećih ekonomskih nejednakosti. U tom cilju, postojeće međunarodne ekonomske institucije treba da se restrukturiraju, da bi bolje reflektovale predstojeće ekonomske realnosti i sprovele u potpunosti pravo na razvoj za sve.

Dodatni prioritet će i dalje biti jačanje dijaloga među kulturama, civilizacijama i religijama. Nuklearna neproliferacija, svet bez nuklearnog naoružanja, i korišćenje nuklearne energije u mirnodopske svrhe će takođe morati da se poštuju u skladu sa principima sadržanim u Povelji Ujedinjenih nacija i svim drugim relevantnim međunarodnim instrumentima.

Druga referentna tačka će biti efikasnost Ujedinjenih nacija. Moramo da postignemo konsenzus o tome kako da se reformiše Savet bezbednosti, ali i kako da se revitalizuje Generalna skupština. Po mom mišljenju, jačanje njene uloge je od nesumnjivog značaja za sve nas.

Zadovoljni smo činjenicom da je moj prethodnik, gospodin Vuk Jeremić, izabran za predsednika Generalne skupštine UN predstojećeg 67. zasedanja.

Mnoge države članice Pokreta nesvrstanih dale su svoj glas srpskoj kandidaturi. Dozvolite mi da izrazim svoju zahvalnost svakoj zemlji koja je verovala u naše sposobnosti da prededavamo telom koje Milenijumska deklaracija definiše kao "glavnog, promišljenog, reprezentativnog organa UN koji kreira politiku."

Ekselencije,

Nova vlada Republike Srbije će nastaviti da produbljuje aktivno angažovanje naše zemlje sa državama članicama PNZ. Koristeći više bilateralnih instrumenata saradnje, nadamo se da ćemo približiti naše narode. Na primer, nadamo se da ćemo povećati broj stipendija koje smo ponudili, kao deo našeg Fonda za stipendiranje „Svet u Srbiji“. Već se stotine mladih ljudi iz zemalja Pokreta nesvrstanih upisalo na Beogradski univerzitet, na studije medicine, poljoprivrede, inženjerstva i ostale oblasti koje će doprineti održivom razvoju njihovih zemalja.

Nastavićemo da pružamo ruku našim nesvrstanim prijateljima u cilju jačanja poštovanja obavezujućih principa iz Povelje OUN od strane svih. Jačanje nastupa na bazi poštovanja pravila u međunarodnim odnosima je u našem zajedničkom interesu, počev od fundamentalnog uvažavanja suvereniteta i teritorijalnog integriteta država članica UN. To je u skladu sa tačkom 5 našeg današnjeg završnog dokumenta u kojem se reafirmiše opredeljenje PNZ za poštovanje temeljnog principa Povelje UN.

Imajući to u vidu, osvrnuću se sada na najveći izazov s kojim se suočava naša zemlja. Govorim o nelegalnom pokušaju vlasti etničkih Albanaca u našoj južnoj pokrajini Kosovu i Metohiji da promene granice Srbije jednostranom secesijom.

Želim da budem veoma jasan da nikada i ni pod kakvim uslovima nećemo priznati jednostrano proglašenu nezavisnost Kosova od strane vlasti albanske nacionalne manjine.

To je i dalje naš stav, ne samo zbog opasnosti koju predstavljaju kosovski separatisti za ustavni poredak Srbije, već i zato što jednostrano proglašena nezavisnost Kosova predstavlja presedan koji bi mogli da slede secesionisti širom sveta.

Zamislite samo koliko bi zemalja koje su predstavljene u ovoj sali bilo pogođeno. Granice svih multietničkih država bi mogle biti ugrožene, što bi proizvelo nestabilnost u svim delovima naše planete.

Samo nekoliko dana ranije, vlasti kosovskih secesionista izašle su sa navodnim pismom kojim ih priznaju naša braća iz Republike Mali. Pokazalo se da je taj lažni dokument bio falsifikat.

Predsednik Malija izdao je saopštenje u kojem se "kategorički demantuje ova neistina kojom se prlja slika Malija."

Ekselencije,

Pre nego što nastavim ovo izlaganje, želim da izrazim iskrenu zahvalnost moje zemlje velikoj većini članica PNZ, koje poštuju suverenitet i teritorijalni integritet Srbije, što nisu priznale separatiste na Kosovu. Zaista nas raduje što i dalje nastavljate da poštuju suverenitet i teritorijalni integritet Srbije. Apelujem na vas da se i dalje uzdržavate od priznavanja bilo kog rešenja za Kosovo koje nije proizvod jasnog i konačnog sporazuma između strana.

Da budem jasan - Srbija je čvrsto opredeljena za postizanje obostrano prihvatljivog rešenja o pitanju Kosova. I dalje smo posvećeni pregovorima sa vlastima etničkih Albanaca iz pokrajine. Dijalog je jedini put koji vodi miru na Kosovu.

To će i dalje biti pozicija Srbije – bez obzira na nalaze sadržane u duboko potresnom izveštaju Parlamentarne skupštine Saveta Evrope pod nazivom "Istraživanje navoda o nehumanom postupanju prema ljudima i o nelegalnoj trgovini ljudskim organima na Kosovu."

U izveštaju se navodi da su još 1998. godine mnogi koji se danas nalaze na visokim položajima u tzv. vladi Kosova bili na čelu organizovane kriminalne grupe koja se bavila krijumčarenjem droge, oružja i ljudi.

U izveštaju se navodi i da su se oni bavili trgovinom ljudskim organima kao sredstvom rata i za ostvarivanje nečasne dobiti.

U izveštaju se kaže da je na stotine Srba oteto na Kosovu pre, tokom i odmah nakon sukoba 1999. godine, kao i da su oni poslani u tajne logore za zatvorenike u susednoj Albaniji. Mnoge od tih žrtava su kasnije odabrane za nasilnu hiruršku intervenciju, a potom i ubijene. Njihovi unutrašnji organi su vađeni i prodavani na međunarodnom crnom tržištu.

Ako se to ispostavi da je tačno, to će predstavljati jednu potpuno novu kategoriju ratnog zločina i zločina protiv čovečnosti.

Dragi prijatelji, ne sumnjam da će se duh nesvrstavanja pokazati na delu.

Radeći zajedno i pokazujući i dalje solidarnost i odbacujući unilateralizam kao i dajući šansu za uspeh pregovorima možemo sprečiti da uzme korena jedan opasan presedan i na taj način možemo doprineti izgradnji novog poretka za XXI vek u kojem postizanje dogovora među stranama predstavlja jedini legitiman održiv način za rešavanje sporova bilo gde u svetu.

Hvala na pažnji.